

SZABOLCS.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Kiadó-tulajdonos: a „szabolcsmegyei lapkiadó-társulat.”

Előfizetési árak:

Egész évre	4 ft.
Félévre	2 ft.
Negyedévre	1 ft.

Szerkesztői iroda, hová a lap szellemi részét tárgyzó küldemények intézendők: **u.-kallói utca Textorisz-ház.**

Bermentetlen levelek csak ismert kezéből fogadtnak el. A kéziratok nem adatkán vissza.

Kiadó-hivatal.

hová az előfizetési pénzek, a lapba szánt hirdetések és felszólalások küldendők: **Nagyter 136. sz. a.**

Hirdetési díjak:

- Minden 5 hasábos petit-sor egyszeri hirdetésnél 5 kr. többszörinél 4 kr.
- Terjedelmes hirdetések többszöri beiktatása, kedvezőbb feltételek alatt eszközölhető.
- Minden egyes beiktatás után kincstári illeték 30 kr.
- A nyílt-térben minden három hasábos garmond-sor díja 20 kr.
- Az előfizetők, a hirdetések megszabásánál, 20%-nyi kedvezményben részesülnek.

Pár szó a közrendészetéről.

Mint a hírlapokból tudjuk, az országos rendőrség szervezése már küszöbön van. Nem lesz tehát fölösleges, ha a közrendészet lényegével, mely míg egyrésztől az ország lakóinak nyugalma, a személy- és vagyonbiztonságot van hivatva állandóan és folytonos kedvező alakban biztosítani; másrésztől az államrendszernek egyik nélkülözhetetlen közegeül szolgál, kissé megismerkedünk.

A közrendészet igen fontos tényező az államban, ugy az állam átalános, mint az egyes lakók magán érdekeire nézve.

Sokan még ma is azon hiedelemben vannak, hogy a törvények és törvényszékek, teljesen pótolják a rendőrségi intézményt és ennek közegeit.

Én részéről e hiedelmet és fogalmat igen tévesnek, sőt egyenesen veszélyes doctrinának tartom.

A büntényeket, vagyis a személy- és vagyon elleni merényleteket, pusztán az azokat megtorló törvények és törvényközegek létezése, még nem hártja, nem akadályozza és nem szünteti meg teljesen. Oka ennek részint az, mert az emberek nem ismerik a törvényeket, részint pedig az, mert a legtöbb jogsértő azt hiszi, hogy gonosz tette nem fog fölfedeztetni. Oly intézmény felállítására szükséges tehát, mely a törvények hiányain s azok nemismerésén segítsen, s a rendetlen-ségeknél határt szabjon, a jogsérelmek megkísérlését akadályozza, a veszélyeket ellenőrizze, az elkövetett vagyon- és személyisértéseket fölfedezze vagy czélszerű intézkedések által azokat megelőzze, s a társadalom finomabb szükségleteiről gondoskodjék.

Ez intézmény a rendőrség, a közrendészet.

A közrendészeti intézménynek tehát feladása, hogy a sértéseket és rendtelenségeket megelőzze, az elemi veszélyeknek elejét vegye, a társadalom közbátorsága fölött őrködjék és annak szükségleteiről gondoskodjék.

A rendőrségi intézmény célja, az állam céljaival, ugy mint a közbátorság foganatosításával, a jog uralkodásával s a törvény tiszteletbentartásával, nem ellenkezően sőt azokkal tökéletesen megegyezően, a rendőri intézménynek nem lehet feladata az, hogy a polgárok szabad mozzanatait és nyilatkozatait csirájukban elfojtsa s a közszellemet elnyomja, mint ez nem egy államban történt és történik még ma is, dacára a tudományok művelésének s a kor előhaladásának.

E szerény soroknak a közrendészet ismertetése lévén célja, vessünk pár pillantást a közrendészeti intézmény történelmi fejlődésére, mielőtt annak magasabb és messzeikiható feladatát fejtegetnénk.

A közrendészeti intézmény egykoru az államok életével s az emberi társadalom keletkezésével.

Közrendészeti intézmények nyomaira már a rómaiaknál, sőt a görögöknél is akadunk; minthogy azonban az ekorai hasonló intézmények leginkább a papok befolyá-

sának voltak eredményei: azok iránya inkább a zsarnokság s a kényuralom felé hajlott.

A közbiztonság fölötti őrködére hivatott rendészeti intézmények, a középkorban csak megtorló jelleműek voltak; azaz csak a megtörtént sérelmek megbüntetése által igyekeztek a további sérelmeknek elejét venni. Megelőző intézményekről, csak akkor kezdtek gondoskodni, midőn a városok már nagyobb fejlődésre jutottak.

Az első közrendészeti gondoskodások, tehát, városi intézkedések voltak.

A műveltség haladtával azonban, a rendőri intézmények, nem csak a városokban, hanem a vidéken is terjedni és fejlődni kezdtek.

A kezelés azonban nem egyenlő rendszabályok szerint s nem központilag, — hanem vidékenként különféleképen történt.

A legelső központi irányú rendőri törvények a német birodalmakban alkottattak; de nem a mai alakban és irányban.

A mai alaku rendészetnek alapját XIV. Lajos francia király vetette meg akkor, midőn Páris városa hatóságától, a közrendészet kezelését elvette s azt külön királyi közrendészeti igazgatóság kezeibe helyezte. E rendszer csakhamar behozatott a többi francia városokba is, és a fővárosi központi rendészetnek rendeltetett alá.

A rendőrség központosítása legszilárdabb volt I. Napoleon alatt.

El kell ismerni, hogy a rendőri ügyeknek központosítása, oly rendészeti intézkedésekre nézve, melyek ha az egyes törvényhatóságok által, külön-külön, egymástól függetlenül s nem egyetértőleg tétetnek, a cél tökéletesen el nem érhető, mint például a pestis, a vízarádás és marhavész esetében, — igen czélszerű és jótékony hatású volt.

Tagadhatatlan az is, hogy a központi-lag megállapított egyöntetű rendtartások által, sokszor jobb gondoskodás történt, a közrendészeti tevékenység nagyobb terjedelmet nyert s a társadalom finomabb szükségéire is fordítottat némi gondoskodás, — szóval az újabb időben a közrendészeti intézmények nagy mérvben javultak.

Másrésztől azonban szintén nem tagadhatni, hogy a közrendészeti ügyek vezetésének központosítása által, nemesak a municipális szellem esökkenésével a közügyek iránt beállott közöny nőtt és erősödött a polgárok soraiban; hanem némely abszolutizmusra törekvő kormány, a rendészeti intézmény valódi célját mellőzve, arra használta azt, hogy a polgárság nyilatkozatait megfigyelje, a szellemet kipuhatolja, a szabadgondolkodásukat féken tartsa.

Az ily államban a rendőrség, nem a jog és társadalmi jólét, hanem az önkény, a zsarnok hatalom eszköze. Ennek alkotmányos államban nincs sem helye, sem értelme.

Ezek előrebocsátása után, nézzük, mik tartoznak tulajdonképen a közrendészeti intézmény körébe s miként kell eljárni a közrendészeti ügyek körül úgy, hogy az sem az

egyesek jólétét és biztonságát, sem az állam célját ne veszélyeztesse és nehezítse.

A rendőri intézmény elvei közé tartozik első helyen, hogy a rendőrség csakis ott fejtsen ki hathatós tevékenységet, hol a polgárok eljárása vagy elégtelen, vagy egyáltalában sikertelen valamely cél elérésére; ne-hogy a nagyközönség, a polgárság szabad mozoghatóságában akadályoztassék.

A közrendészeti beavatkozások, illetőleg intézkedések, csak annyiban korlátozhatják az egyéni szabadságot, amennyiben azt a köz- és magánbátorság megkívánja.

Szükséges továbbá, hogy a rendőrségi intézkedések, ne legyenek erkölcsellenesek. Például ne adassék engedély oly utazó művészeknek, akiknek mutatványaik az emberi nemesebb érzelmeket sértik s a közérkölcslésire veszélyes irányban hatnak; a kártya- és bordélyházak a lehető legnagyobb eréllyel szemmel tartassanak stb.

(Folytatása következik.)

KÖZÜGYEK.

Hogyan állunk a felsőmagyarországi kiházasító egylettel?

A „Szabolcs” 44-ik számának „Ujdonságok” című rovatában (a+b) jegy alatt, a felsőmagyarországi kiházasító-egyletről olvastam egy cikket, ahol a cikkíró, nem ismerve amaz egylet jelenlegi állását, azt igen kedvező színben akarja a közönség előtt feltüntetni.

Alulírott, mint az említett egylet nyiregyházi részvényeseinek megbízottja, azon rendkívüli gyűlésben részt-vett, s mint ilyen kötelességének ismeré, e tárgyban leplezetlenül nyilatkozni.

Igaz, hogy az egyleti gyűlés többsége határozattá emelte, az egyletet továbbra is fentartani, de nem a most létező, hanem az újból kidolgozott, s majdan megerősítendő alapszabályok alapján; mely újabb alapszabályok, a részvényesekre kétségkívül sokkal kedvezőlenebbek, mint az előbbieké.

Határozatba ment továbbá, hogy novemberhó 30-ig minden részvényes nyilatkozni tartozik, ha tagja akar-e maradni továbbra is az egyletnek, vagy nem?

Szerintem ez nem helyes eljárás, egy jótékony célú egyletnél. Miként kötelezheti magát valaki oly dolgok teljesítésére, melyeket nem ismerhet?

Én a miskolci gyűlésen azon indítványt tettem, hogy a számvévosók dolgozza és mutassa ki minden egyes tag befizetésének értékét; tudassa azt minden egyes taggal, és számítsa ki, hogy befizetett pénzéből mennyit kap azon esetben, ha kilép az egyletből; — mondja ki továbbá azt is, hogy a m. miniszterium által most újabb megerősítendő alapszabályok szerint, mit kellend minden tagnak fizetnie, ha benmarad: mivel ezen kimutatás nélkül, határozottan senki sem nyilatkozhatik. Ez indítványom az egész gyűlés által elfogadotat ugyan, mindazáltal nem tudom, ha az igazgatóság által végre fog-e hajtani vagy nem?

Az is igaz, hogy határozatba ment, miszerint az új alapszabályok szentesítéseig, az egylet sem befizetéseket nem fogad, sem kiadásokat nem enged a kiházasítás esetei után.

Díszegyház urnak e határozat ellenében tett azon indítványát azonban, hogy az új alapszabályok megerősítéseig, a tisztviselők fizetése is szüntessék be, a gyűlés többsége elfogadta ugyan; de az elnök elcsúszott a határozatnak. Ezt is jó tudni azoknak, akik nem voltak jelen ama gyűlésen.

Végül cikkírónak ama záradékára, miként az egylet megbukásáról hírek alaptalancok és hogy azon

egylet megbukásáról szó sem lehet: nyíltan ki merem mondani, hogy igenis alaposak ama hírek, és hogy az egylet valósággal megbukottnak tekinthető. Avagy nem megbukott-e az a részvényes, aki befizetett pénzét felerészben sem fogja visszakapni kilépése alkalmával?

En az mondom: hogy igen; mert azon említett átalakítás, egy ujonnan szervezendő kiházasító egyletbe lépés lesz.

Ennyi felelettel tartoztam lelkiismeretemnek, a cikkíróknak és az olvasó közönségnek.

Még egy kérdést a t. szerkesztő urhoz! Az oly vesztéségnél, amelyek annyi szegényt, árvát és özvegyet sutjanak, mint itt is, vajjon ki felelős? Az egyleti kezelő igazgatóság-e? vagy azon miniszteriumi osztály-elnök, aki ez alapszabályokat egy év előtt szentesítette és most betiltja?*)

Joszka János.

*) Mindenbizonytal az illető miniszterium a felelős. Szerk

CSEVEGÉSEK.

Balázs: No Tamás pajtás, ezután már tisztább eszmával és kényelmesebben járhatunk Nyiregyháza utcáin.

Tamás: Hogy-hogy?

Balázs: Hát nem tudod, hogy az építkezési bizottság elhatározta az utcai átjárók elkészítését. Ugy bizony; sőt azt hallom, hogy Tokajból több száz önkéntesek eljönnek, az átjárókhoz szükséges kövek árlej-téséhez.

Tamás: Ez mind igaz, pajtás; de én kétszer Tamás vagyok benne, hogy legyen valami a dologból. Az építkezési küldöttség elhatározhatta az átjárók elkészítését; de mit használ az, ha nincs, aki végrehajtsa. Azért nem fog ártani, ha jóelőre gondoskodunk sarszizmáról.

Balázs: Körül-belül igazad van, pajtás. En tehát azonnal megyek eszimat fejletetni. Hanem Tamás, te! bizony isten nem ártana, ha a nemes magisztrátus is megfejlélnék már valahára.

Tamás: Mondasz valamit: de mikor a fejelő legények megválasztásával annyira késnek, hogy végre is — a sárban maradunk.

Kis-Várdán, tudvalevőleg, a hetivásár mindig esztörtökön szokott tartatni. A köznép már annyira beleélté magát a körülménybe, hogy a csütörtök mellé rondesen oda gondolja a hetivásárt is annyira, hogy a csütörtök alatt már nem is ért mész, mint hetivásárt.

Történt egyszer, hogy egyik izraelita ünnep miatt, a hetivásár szerdára tetetett át, és e változtatást a megelőző csütörtökön kidobolták a hetivásárban.

„Mit is doboltak, komám?!“ — Kérde erre egyik tisztaháti ember a másikat.

„Azt, komám,“ — felelé a másik, — „hogy a jövő héten szerdán fogják megtartani a csütörtököt.“

UJDONSÁGOK.

(S-5.) A Nyiregyháza-ungvári vasutvonalon Nyiregyháza és Kisvárdá közt, folyó novemberhő 12-én teljesített a hivatalos rendőri bejárás. A bejáró bizottság, mint hiteles forrásból tudjuk, teljes megelégedését nyilvánítja ki az egész vonal fölött; az épületeket pedig egyenesen mintáépületeknek mondotta ki. A küldöttséget az indóházak Györgyényi Ignác kisvárdai prépost-plébános lelkes beszéddel fogadta. A fogadó-

beszédre, a bizottságot vezető miniszteri tanácsos felült. A kölcsönös üdvözlét és szívvelyes kézzsírítások után, a kisvárdai indóház helyiségében közelebbről rendeztetett, ahol egymást érték a szemből szebb pohárköszöntések, melyeknek sora, a király lelkes életével kezdetet meg. Pohárt emeltek a miniszteriumért, az északkeleti vasutállásulért. Végül Ivánka Imre társulati vezérigazgató s megének egyik országos képviselője, a nyiregyháza-ungvári vasut vállalkozó közö-
segiért ürtett pohárt.

× A nagyvendéglo étterme, melyről közelebbről azt újságoltuk, hogy bezártot, mert az eső és szél miatt, már lehetetlen benne étkezni, mint ujabban értesültünk, nem zártot be teljesen; csakis az ebéd-
idő helyiség egyik osztálya tartasztatott el, mint ahol már csakugyan nem volt bátoroság járn-kelni. Ennyi-
ben tehát mégis igazunk volt. Ami a vendéglo tetőzé-
sét és lakályossá tételét illeti, örömmel tudjuk a nagy közönséggel, hogy a javítási munkálatok már erősen folynak. E tekintetbeni felszólalásunk sem volt tehát kötekedés, csak a városi közügyi bajok egyik okforrá-
sára kívántunk mutatni.

(2) Szabolcs megye kormányzó alispánja tegnap küldötte szét a megye minden községébe, a kolera elleni óvrendszabályokat.

△ A kolera ellen Máthás Ferencz pénzügyi fogalmazó igen egyszerű, de hatalmas gyógyszer ajánl, mely őt 1849-ben, a koleraokor legvégső stádiumából ragadta ki és mentette meg. E hatalmas gyógyszer: a torma. Mihelyt a göröcsök jelentkezni kezdenek, a koleraokoros gyomrára azonnal reszelt nyers torma közöt-
tessék; ha a göröcsök erős robammal jönnek, szükséges, hogy a termát bensőleg is használja a beteg. Ajánljuk az igénytelen háziszert orvosaink figyelmébe.

(—6—) A nyiregyháza-ungvári vasutvonalon Nyiregyháza és Kisvárdá közötti része folyó novemberhő 20-án adatik át a közforgalomnak. Az ünnepélyes vonat reggeli 6 és 7 óra közt fog kirobogni a nyiregyházi pályaudvarból és repül Kisvárdá felé. A közbeeső állomásokon mindenütt ünnepélyes tömeg fogadandja a régvárt gőzparipát, mely a közművelődés és anyagi jólét előmozdítására, az újabb kornak legnagyobb áldása lön. A kisvárdaiak, akik e vonalrészt megnyitása körül anyai buzgalmat fejtettek ki, közebe-
det rendezendnek.

(Sz-6) Lapunk 43-madik számában megfej-tés végett közölt szótalanlyokat (L. O. az én egyetlenem. II. Aki kétkedik másokban, annak nagyon rossz szíve van), a következő hől-
gyek és urak fejtették meg és küldték be szerkesztő-
ségünkhöz: Dillnberger Adél k. a., Pazár Ist-
vánúrnó, Juhász Kálmán, Mikecz József és Greuerczy Ettele urak, mindannyian Nyiregyháza-
ról. A megfejési díjút kitűzött „Hölgynapárt“ sor-
solás útján Dillnberger Adél k. a. nyerte.

△ A nyiregyházi árvaház és az állandó színház alapítóje gyarapítására, a műkedvelők által ma adatik: Egy eszébe thea. Vigjáték 1 felvonás-
ban; irták Nutter és Derley, fordította Feleki Miklós. Személyek: Villedeul báró Hvezda Gusztáv, Villedeul báróné Eöry Elekné, Camoulet Eöry Elek, József, inas Ambrózy Gábor, Szolga ** — Ezt követi: Süketnek kell lenni. Vigjáték 1 felvonásban; irta Moiaux Erich, fordította Császár M. Személyek: Damoiseau, gazdag magányzó Erdey Antal, Eglantine, leánya Kralo-
vánszky Ida, Placide Hvezda Gusztáv, Bonifác, inas Eöry Elek, Törvényszolga Eszék Gyula, Kertész ** Szolga ** Cselédész. Történi Chateaudon Damoiseau jószágán Jegyek előre válthatók Illicz Gyula könyv-
kereskedésében. Helyek ára: Első hely 1 frt. Második hely 80 kr. Földszint 50 kr. Karzat 20 kr. Alsó karzat és altiszti jegy 30 kr. o. é. Kezdet fél 8 órakor.

× A nagy-orosi-utczában fekvő Safárik-ház ellen több ottani háztulajdonostól kaptunk felszólításokat, azon czéllból, hogy figyelmeztessük a városi elül-

járságot ama ház kieső részének elvágására annális-
kább, minthogy a ház, már régebben előre kárpótlot-
tatott a Bujtos felől, és tulajdonosa irásilag kötelezte magát erre azon esetben, ha szomszédjai építkezni fog-
nak. Mi már egy ízben felemlítettük e tárgyat; tehát meg-
tettük köteleységünket. Minthogy azonban a kérdés jórésben magánérdekű is egyszermind: bátrak va-
gyunk az illető háztulajdonosokat figyelmeztetni, mikép forduljanak az illető városi hatósághoz, joguk érvény-
sítésé végett. A hírlap hasábjait csak a méltóztat-
sának igénybe venni, ha a hatóság netalán vagy se-
hog, vagy nem elég helyesen járna el eügyben.

△ Koleraeset Szabolcs megyében ezidőszentén még csak két helyen mutatkozott, jelesen: Püspök-
Ladányban és Kis-Várdán. A Püspök-Ladányban elhalt uri ember, hirszerént, Budáról, honnan közelebbről megérkezett, hozta volna a korányagot. A kisvárdai eset, mely ekorig az egyetlen volt, szintén halállal végződött.

(Beküldetett.) Kívánatos volna: hogy városi rendőrségünk csak oly templomi kéregetőknek adna engedélyt a lakosok és testületek felkérésére, akik igazol-
ni képesek, hogy templomaik, tűz ellen biztosítva voltak. Azon csekélységből, mi a kéregetés útján bejő, nem csak hogy senki templomot építeni nem fog, de még a kiküldött egyén sem élhet meg. A tisztai evang. egyházkerület határozata szerint, oly egyház, melynek temploma biztosítva nem volt, nem is ajánlatik kéregetési engedélyadásra az illető miniszteriumnak. Kívánatos volna továbbá, hogy szigoribb felügyeletet gyakorol-
tatnák a személyes kéregetőkre. Legközelebbről egy uriforma ember több napokon át házról házra kéreget-
tet. Nálam lutheránusnak adta ki magát, mint aki ügyvédi vizsgát meg tenni Pestre, de utiköltsége elfogyott. Nem tudván magát igazolni, elutasított; de harmadnapra ismét megjelent, „igazolást“ is hozva magával: „polgármester ur utalványát 2 frtról a városi pénztára.“ Ez utam tőlem is kicsalt 1 ftot. E napokban meg egy zsidó fiú járta be a várost, „nézze csak“ előszóval kezdve mindenütt kohlományait. Kívánatos volna végre: ha az evang. templomtól a szarvasi ut-
czára vezető szűk és igen veszélyes köznek, már hónapok óta elromlott lámpája kijavították.

× Az utczákat közös szeméttereknek tekinteni, már annyira megszokták Nyiregyházan, hogy sok gazda a legillendőbb dolgokat találja, udvaráról a szem-
etet, moslékot, sőt nem ritkán még az elhullott kuty-
a- és macska-kölyköket is az utczára takarítani és halmozni össe. Ugy tudjuk, hogy az ily rendtelensé-
gekre, melyek a közegészségi állapotot nagymérvben veszélyeztetik, szigorú büntetés van szabva. Fajdalom! csak szabva, de nem alkalmazva. Reméljük, hogy a kolera! óvrendszabályok következtében, e régi bajon is lesz némileg szegítve.

(6) A nyiregyházi nőegylet elnöksége, megemlékezik a régi időknek, tisztelttel felkér minden szabolcsi emberbarátot, hogy az árvák élelmézéséhez szükséges pénz eldmi cikkeket beküldésével, sziveskedje a nőegylet nehéz, de szép törekvésében támog-
tatni. A sorsán lehetőleg nyhnteni.

A nyiregyházi nőegylet árvaházának apó-
lóniái, Veleneczyne született Beck Anna tegnap azaz novemberhő 16-án jobbélter szenderülvén, az árvaházban apóloni állomás megürült. Minthogy e hely sokáig betöltetlenül nem maradhat, felhivatnak ezennel mindazok, akik hivatta értek magukat, az elhaltak helyét elfoglalni, hogy mielőbb jelentsék magukat a nőegylet elnökségénél.

A KÖZÖNSÉG ROVATA.

Nyilvános számadás.

Az a folyó novemberhő 2-án és 3-án tartott műkedvelői szini előadás jövedelméről.

Áldott legyen a hant, mely bétakar;
Áldott a fű, mely sírodon fakad;
Porod felé a természet keze
Ültessen illatos virágokat!

De nem! az első két miénk legyen;
Előzzék meg virágok a tavaszt;
Ragyogjon hát emlék a sir felett...
Szívünk virága ékesítse azt!!

Az ó-konzervatív leánya és kakácsnője.

(Episod az 1848—49-édeki erdélyi hadjáratból.)

(Folytatás.)

Alig végzé be a derék szakácsnő a háziaknak különben is rövidre nyult bemutatását, midőn egyszerre, a minden előjel nélkül föltartat ajtón át, egy jól táp-
iált emberi hústömeg lép be az egyszerű cselédszobába, mely a kis tüzertökön azon estén királyi palotával ért föl.

A testes uri ember ó méltósága, a consiliarius volt. — Az Isten is megáldja méltóságodat, — szült üléséből fölkerekedve s a gömbölyű alak előtt tisztel-
teljesen megállva a szakácsnő, — hogy e szegény hon-
védet behozatni rendelte. Ha ma be nem hozzuk élve, holnap holtan kellett volna behozni: annyira örte volna fagyva már keze, lába. Mily nagy szegény éssze van Kolozsavárt, ha a magyar hadsereg bevonulásának első éjelen, e honvéd az utczán hal meg.

— Jó-jó; csak ne fecsegjen annyit. — Válaszolt a méltóságos ur, nem a legméltóságosabban.

A kis tüzér megértvén a szakácsnő beszédéből, a belépett uri ember kilétét, engedelmet kérve, hogy nem tud felállani, üdvözlő és megköszönte e szives bebecsáttatást.

A méltóságos ur oda fordult a kandalló mellett meledgő honvédekhez s azt megszólítván, a következő párbeszéd fejtett ki köztük:

Csillag völt ő, amelynek fényinél
Ábrándba estünk észrevétlenül;
A szép karthausi olvasásokor
Lelkünkön is borongó lelke ül

Szívüöl beszélt, midőn a szívhez szölt
S hō szótánat tavaszra vált a tél,
Melylyel honától sirva bucsuzott:
A dal csengő varázsa most is él!

S midőn hazát vesztve bujdosott
Az el iport hon gyászos éjelen:
Sirdalt zokogtak már a dalnokok,
Dalában élt csak biztató remény.

Pedig hajh! őnszívire zöld tavaszt,
Vigaszt, reményt ki tudja, nyerhet-e?
Más néz között dallván új életet,
Az elbukott hon vándor gyermeke!

Miért is távozol így gyorsan el?
Miért távozol őh kedves bajnokunk!
Az éjt ha átvirasztottad velünk,
Az ébredéskor miért nem láthatunk?!

Óh! fáj nekem az új hajnalsugár,
Mely ránk mosolyg a távol orákon,
Óh! fáj nekem a szárnyasok dala;
Mert nem dalozok te kedves dalnokom!

Igen, igen, ott áll a néma sir,
Fűszálan fényes harmat remeg;
Szívemben egy titkos érzés fakad:
Isten lakik a nagy világ felett!

Igen, igen, ott áll a néma sir;
Lelkem bus fájdalom nyilalja át;
Szívemben egy titkos érzés fakad:
Hogy a hazátlan is talál hazát!

A „Szabolcs“ tárczája.

Eötvös emlékezetére.

Ónody Gézától

Kisvárdorva nemzetének élt,
Sok balszerencse és vizsaly között;
Hidég porát a föld takarja már,
Fellengző lelke égbe költözött.

Ott áll a sir, — egy nemzet bánata,
Felhő gyanánt reá árnyat veté;
Miként lelkekre árnyékok vetett
A méla bú sötét költzete...

Kinek ne fájna őh! az elmulás,
Midőn a szemre mély alom borul;
Midőn a dal pihen; midőn a szív
Kihülve nyugszik dobbanatlanul.

Ott áll a sir, némán, jelzetlenül,
Felette még emlékkő sem ragyog;
Pedig fényes nevéül hangosan
Beszélni fognak késő századok.

Jelzetlenül halottaink közül,
Ne kérdezzük hánynak van sírja még;
Mert válaszol arcunk vonásain
A fájdalomnak szegény pirja ég!

Avagy kinek csengő arany szaván
Könnyöbbedett oly sok fűjő kebel,
Ki vigasztunk, ki oszlopunk vala
Sírjára oszlopot nem érdemel?

Óh! hisz lelkünkben, fényes kard gyanánt
Lelkes beszéde hányszor villogott?
A czél felé hányszor követtük őt,
Mint vándor a vezérlő csillagot?

Bevétel:

1) November 2-án a pénztárnál bejött . . .	74 fr. 80 kr.
2) Illincz Gyula urnál elköltött jegyekből . . .	123 " —
3) Dr. Barueh Mórtól . . .	1 " —
4) November 3-án a pénztárnál bejött . . .	76 " 30 "
5) Illincz Gyula urnál elköltött jegyek után . . .	62 " —
Összesen . . .	337 " 10 "

Kiadás:

1) A szinpad felállításához 4 napszámoknak két napon, 1 fr. 20 krajár . . .	9 fr. 60 kr.
2) A műkedvelők behívására és bejárónak . . .	2 " —
3) Talyigadíj a székeknek a sóstóri behozatálért (3 talyigás 1.50 krajával) . . .	4 " —
4) Az előadás alkalmával négy napszám 1 frtjával . . .	4 " —
5) Terem-szürolásért . . .	2 " —
6) Zene két estén (8 frtjával) . . .	16 " —
7) Szécsinek kialakított díjazása . . .	25 " —
8) Többnemű aprólk a kereskedésekből . . .	21 " 96 "
9) A teremért 2 estén és 3 eltört pohár . . .	8 " 60 "
10) Az előadáshoz szükséges thea, sült és 1 szoba használatáért . . .	7 " 55 "
11) Egy olaszfalért a nők öltözködéséhez bérjű . . .	2 " —
12) Az előadáshoz sütemény és bor . . .	4 " —
13) Fodrásznak 2 estére . . .	10 " —
14) Szinlapokért . . .	5 " —
15) Szinlapkihozónak, a széthordásért és 2 estén az ülőhelyek körüli felügyeletért . . .	5 " —
16) Két hajdunak, 2 estén a fennállásért . . .	2 " —
17) Négy eltörtött szék és 1 asztal javítás . . .	2 " —
Összesen . . .	131 " 21 "

Levonva a kiadást a bevételből, marad tiszta jövedelem . . . . . 205 " 89 "

Nyilvános köszönet.

Nem mulaszthatjuk el, hogy a folyó novemberhé 2-ik és 3-madikán létesített jótékonyzélű műkedvelői előadások illető fentebbi részletes számadások nyilvános bemutatása alkalmával, hálás köszönetet ne mondjunk az igen tisztelt helybeli és vidéki nemes érzületű közönségnek, melynek meleg pártolása folytán lehetőség szerencsések, daczára a fölemelt áraknak, mit csakis az első előadással járó nagyobb kiadások miatt tettünk, ily szép eredményt felmutathatni. Legyen szabad továbbra is kikérni e kegyes pártfogást, és nyilvánulását a jótékonyág iránt táplált áldozatkészségnek.

Kelt Nyiregyházán, november 16, 1872.

A nőegyleti elnökség.

KÖZGAZDASÁGI ROVAT.

Postaügy.

(Beküldetett.)

1873. január hó első napján új rendszabályok lépnek életbe a levelek kézbesítése körül.

— Honnan kerültél ily fiatalon ezek közé a rebellisek közé?
 — A debreczeni főiskolából, méltóságos ur! — Szólt rövid beszéd után a honvéd, kipírult arccal.
 — Mindjárt gondoltam, hogy valami deák-féle ember vagy, amit rád tekintettem. Hát nem jobb volna most otthon, a melegsóban olvasgatni valamelyik latin vagy görög auctort.
 — Mindenbizonyal kényelmesebb dolog volna; de nem jobb. Nem tudja-e méltóságod: hogy; „Inter arma silent Musae.“ és hogy, ha a haza veszélyben van, a tudós félreteszi könyvét s fegyvert vesz kezébe!
 — Hm! Ugylátszik, te jobb deák vagy mint katona.
 — Megengedi méltóságod, hogy ez észrevételre tehessek egy megjegyzést?
 — Csak bátran!
 — Méltóságod pedig, úgy látszik, jobb katona, mint hazafi; mert egyszerre két sebet ejt ellenfeled: egy könnyüt, mely kissé csiklandozza is az idegeket és egy nehezét, mely a szivig hat.
 — Merész volt a megjegyzés fia. Közönd fiatal-ságodnak és annak, hogy jól sikerült az ellenvágy; különben nem böcsütánam meg.
 — Közöndöm méltóságos ur. Nem is akart ez sértés lenni; de méltóságod rossz katonának nevezett és ez minden vért fejembe hajtott.
 — Jól van úcsóm! Most már azt mondom, hogy ha sokáig fentarthatjátok magatokat, még igen jeles katona válhatik belőled. Katonánál első szükséges kelék a büszkeség; akiben az meg van, nem lehet rossz katona. Csak az a baj, hogy nem sokáig tart büszkeséged, mert a hatalom, melyvel szemben álltok, előbb-utóbb legyőznd beneteket, és a haza azon kevés szabadságot is elveszti, amivel edig bírt. Jól megjegyezd magadnak, mit mondtott neked egy konzervatív, akit ti hazaárulónak tartottok. De te ezt nem értd még; azért ne is beszéljünk többet erről. Jóbb lesz e helyett, ha belőről is megmelegited magadat. Póli jöjjön és hozzon e fiunak talni és innivalót. Jó éjt úcsóm; fekhelyről majd a szakácsnő gondoskodni fog.

A postaigazgatóság által mi is felkértünk e rendszabályok közlésére, s adjuk azokat úgy, amint következnek:

I. I. A kézbesítési könyv közokmányok erejével bír. II. A küldemény címzettje nevét és a keltét a kézbesítési könyvben sajátkezűleg írja alá. III. Ha a címzett, irni nem tud, ennek nevét egy tanu írja alá, s azt a tanu saját nevének aláírásával, maga címzett pedig kézvonásával (X-el) erősíti meg IV. A kézbesítési könyvben tett aláírás teljesen bizonyítja azt, hogy az illető küldemény átvételét.

2. I. A címzett a küldeményt a név-aláírás előtt tartozik jól megvizsgálni, és ha indokolt kifogása van ellene, annak átvételénél a postahivatal közbenjárását kívánhatja. II. A levélhordó az ily kifogásolt küldeményt körútjának bevégezése után, a postahivatalnak visszaadja és a címzettnek megjelöli az időt, a mikor a küldemény a postahivatalnak vissza fog adatni. III. A kitűzött időben tartozik címzett fel, vagy annak a küldemény átvételére és nyugtázására felhatalmazott megbízottja, a postahivatalnál megjelenni. IV. A postahivatal a tényál-lásról jegyzőkönyvet vesz föl, a küldeményt a címzett vagy megbízottja jelenlétében megvizsgálja tjonan és megméri. V. Ha a küldemény súlyadatokkal nem egyezik, vagy egyéb lényeges kifogások merülnek fel, a postahivatal a küldeményt fölbontja és tartalmát konstatálja. VI. Ha a göngyöleg és a pecsétek sértetlenek, s a súly egyező azzal, mely a feladáskor följegyeztetett, a küldemény tartalmának hivatalos konstatálása nem engedtetik meg. VII. Kívételnek oly pénzes levelek, melyek a postahivatali ellenpeccsétlennel vannak ellátva, s melyeknek tartalmát a felvevő postahivatal utánszámlálta. Ily pénzes leveleket a kézbesítéskor a levélhordó vagy más postahivatalbeli tartozik fölbontani, és azok tartalmát a címzett előtt megolvasni. VIII. A levélhordó vagy más postahivatalbeli ellenpeccsétlennel el nem látott küldemények felbontásánál, csupán a közönséges tanu bizonyítékával bírván, a postaintézetre ezáltal semmiféle kötelezettség nem hárulhat. IX. Ha a küldemény kifogás nélkül vétetett át, a postaintézet szavatolása megszűnik. X. A már átvett küldemény nem vétetik többé vissza, kivéve ha az jogosítlan címzettnek lett volna kézbesítve.

3. I. Három fontnál nehezebb s oly küldemények, melyeket terjedelmöknel fogva a levélhordók magokkal nem vihetnek, a postahivatalnál vendők át. II. Ily küldeményeknél csupán a szállítólevél kézbesítették: a címzett a szállítólevél átvételkor tartozik a kézbesítési könyvben a küldemény átvételét elismerni, s a küldeményt terhelő utánvételi összeggel s egyéb díjakat megfizetni III. Ha a címzett a kézbesítési könyvet aláírta, a levélhordó a szállítólevelle s kitévelt „elvitendő“ s ez alá saját nevét írja. IV. A postahivatal a küldeményt a szállítólevél előmutatójának minden más bizonyíték követelése nélkül szolgáltatja ki, s szállítólevellet átbélyegzi és az előmutatónak vissza adja. V. Az átvető a küldeményt mindjárt az átvételkor vizsgálja meg, és ha indokolt kifogása van, a hivatalos felbontást, és a tartalomnak konstatálását követelketi. VI. Mihelyt a küldemény a postahivatali irodából kiviteteti, kifogás többé nem tehető,

4. I. Más díjak és összegek, mint a melyek a kézbesítési könyvben vannak felszámítva, nem szedhetők. II. Az illetékek mindjárt a küldemény vagy a szállítólevél kézbesítéskor készpénzben, és pedig aszerént, mint azok a kézbesítési könyvben vannak kiírva, ezüstben, vagy bankjegyekben fizetendők. Ha a pénz nem nincs kitéve, az összegek bankjegyekben fizetendők.

5. I. Ha a levélhordó körutja alkalmával a címzettet nem találja otthon, a házbelleknél értesítvényt (avisot) hagy arról, hogy a címzettnek a postahivatalnál küldeménye van. II. A címzett a házbellek egyikét, vagy pedig idegen személyt is felhatalmazhat küldemények átvételére. III. A meghatalmazványok a bélyegtvörvény 14. tétele lit, t. szerént bélyegmentesek; a postaigazgatás e célra blanquetteket nyomtatott s azokat ingyen adja, ha a címzett a levélhordónak vagy a postahivatalnál kijelenti, hogy valakit fel akar hatalmazni. IV. Levél-fiókok birtokosai felhivatnak, hogy ily meghatalmazványokat állítsanak ki azok számára, kiket leveleik átvételével biztak meg, mert különben az ajánlott levelek, pénzutasványok és utánvételek, valamint a kocsi-postai küldemények is, daczára annak, hogy levél-fiókjaik vannak, levélhordó által fognak kézbesítettui.

— Jó éjt kívánok méltóságos ur! — Viszonzá a kis tüzér a sajátságos kedélyű házigazdának.
 Pár pecz mulva a szakácsnő egy tállal és egy félig töltött pohárral kezében tért vissza, s a kandalló elé asztalt rögtönözvén, a kistűzér mindkeit megizelélé, de csakis megizelélé, mert kimerültsége és fájdalmai miatt, inkább a nyugalom után vágyott.
 A szakácsnő ezen is segített, berendezvén saját ágyneműt magának egy tábori ágyon készített nyughelyet.
 A levétközési műtételt is természetesen a szakácsnőnek kellett végezni: mitán a kistűzér nem lábán megállni, meg kezét használni a levétközésnél nem tudta.
 Másnap a kistűzér felakarván kelni, iszonyu fájdalmak közt tapasztalta, hogy lábai teljesen meggyáttak. A lezállási kísérletnél oly kínokat érzett minőkről még eddig fogalma sem volt. Függo helyzetben egy pillanattig sem tarthatta lábait; vissza kellett azokat helyezni az ágyra.
 A szakácsnő egész odaadással segítette a kis tüzérnek, s a legmegnyugtatóbb reményt keltő rokonszenves hangon mondta: „Ne féljen lelkem, ne busuljon; itt jó helyen van. Édes anyja sem viselhő jobban gondját, mint én s az ifju méltóságos aszony. Már beszéltem vele. Mindjárt itt lesz; csak a szobát rendezi, hova magát lelkem szállítani fogjuk. Igen bizony. Orvost is fogunk hivatni; csak legyen nyugodtan. Aztán meg a baj sem oly nagy, mint maga gondolja. Néhány nap mulva talpra áll s azután ismét lovólozhat a németre.“
 A tüzér mosolygott a szakácsnő utóbbi szavain s hálás tekintettel pihent annak jószágot kifejező arczán.
 A szakácsnő beszédét félbeszakítá egy a szobájton hallatszott zörgés, mire a szakácsnő az ajtóhoz lépett s azt fölyátá.
 — Maga az János; no csak adja ide azt a reggelit s azután menjen a káplár ur szobáját rendezni.
 — Már rendben van.
 — Na jó. De mi ez? Öméltósága itt?
 — Igen. — Szólat meg még a konyhában egy női csengőhang — Eljöttem meg nézni beteg vendé-günket addig is, míg átvinnünk.
 — Csak tessék méltám! Itt fekszik szegény.

Szép, ifju nő lépett a szobájba. De a szobában se szedte, az azon szelid jószág és szelid, mely nagy kék szemében ragyogott, midőn az ifju ágya fölétt megállva, a szakácsnőtől át vette a kávet, amár ekor magát ülőhelyzetbe tett háttá átnyújtá.
 — Pólitó! értesültem kegyed sorsáról, s az ifju nő, még mindig az ágy mellett állva, — s az az elhatározám, hogy e nem épen betegnek való a lakosztályomba fogom szállítani s felgyógyulást közzölni. Nálam kényelmesebb helye lesz, mint a lédszobában. Különbén is ismerematyám szemérem azon ügyet illetőleg, melyért ön szenved s mely férjem is küzd. Vele is jót teszünk, ha közelből önt eltávolítjuk. Különbén ő embernek nem rossz ember, ezt ön is tapasztalhatta. Ami önt illeti, tudom mily nehéz idegenek ápolását venni igényben. Oh: önnök nem szabad minket idegenekül tekinteni. Mi testvérek vagyunk, egy közös atyának, — a hazának gyermekei, vagyunk kiknek egymást szeretni, védeni szent kötelességünk. Azért is önnök engedelmeskedni kell. A haza várja önt, hogy mit esküvel fogadott, teljesítsa. Azon kell tehát lennie, hogy mielőbb szolgálat-képes legyen. Ez pedig úgy lehetséges, ha ön minél jobb és gondosabb ápolásban részesül.
 — Közöndöm méltóságos aszony! Én ugyan izenni akartam a tüzérparancsnokságnak s hol létemet fölfedezni: de ily jószágos kegyet büi volna visszautasítani. Bár nem érdemlem meg, de elfogadom azt, hogy mint méltóságod mondá, mielőbb teljesíttessem hazám iránti kötelességemet.
 — Hagya ön a hálát és köszönetet azoknak, kik hiúságból, vagy számításhól tesznek jót. Amit mi önnel teszünk, az kötelesség.
 Ezután odafordult a lelkes honleány a szolgálhoz mondván: „János! gondoskodjék! hogy a káplár ur mielőbb elfoglalhassa szobáját,“ és távozott.
 (Folyt. köv.)

